

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Навчально-науковий Гуманітарний інститут
Кафедра іноземних мов і прикладної лінгвістики

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора

_____ 2016р.
" _____ " _____

Система менеджменту якості

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
" Іноземна мова "

Галузь знань: 0401 " Природничі науки "

Напрямок підготовки:

6.040106 " Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування "

Курс – 1

Семестр – 1,2

Аудиторні заняття – 105

Диференційований залік – 1 семестр

Самостійна робота – 75

Екзамен – 2 семестр

Усього (годин/кредитів ECTS) – 180/6

Індекс Н-5-6.040106/15-1.1.3

СМЯ НАУ НІ 12.01.04 – 01-2016

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Іноземна мова"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.04 – 01-2016
		Стор. 2 із 11	

Навчальну програму дисципліни «Іноземна мова» розроблено на основі освітньо-професійної програми та навчального плану № НБ-5-6.040106/15, підготовки фахівців освітнього ступеня «Бакалавр» за напрямом 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" та відповідних нормативних документів.

Навчальну програму розробила
доцент кафедри іноземних мов і
прикладної лінгвістики _____ С.Харицька

старший викладач кафедри іноземних мов і
прикладної лінгвістики _____ Н.Березнікова

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри іноземних мов і прикладної лінгвістики, протокол № 02 від «15» лютого 2016 р.

Завідувач кафедри _____ О. Шостак

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри напряму 6.040106 “ Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування” (спеціальність 7/8.04010601 “Екологія та охорона навколишнього середовища”) – кафедри екології, протокол №_____ від 2016 р.

Завідувач кафедри _____ С. Бойченко

Навчальну програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Навчально-наукового Гуманітарного інституту, протокол №__ від «_____» _____2016 р.

Голова НМРР _____ С. Ягодзінський

УЗГОДЖЕНО

Директор НН ГМІ

_____ А. Гудманян
«_____» _____2016 р.

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

_____ А. Гудманян
«_____» _____2016 р.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Іноземна мова"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.04 – 01-2016
		Стор. 3 із 11	

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна програма навчальної дисципліни «Іноземна мова» розроблена на основі «Методичних вказівок до розроблення та оформлення навчальної та робочої навчальної програм дисциплін», введених в дію розпорядженням від 16.06.2015 р. №37/роз .

Великого значення у системі освіти нашої держави набуває навчання спілкуванню студентів іноземною мовою. Навчальна дисципліна «Іноземна мова» – це дисципліна, яка маючи комунікативну спрямованість і двобічні зв'язки як з суспільними, так із спеціальними дисциплінами, вносить значний вклад у виховання молодшої людини.

Метою викладання дисципліни "Іноземна мова" є забезпечення та формування у студентів професійної мовної компетенції, що сприятиме їхньому ефективному функціонуванню у культурному розмаїтті навчального та професійного середовища. Основною метою вивчення навчальної дисципліни студентами напряму 6.040106 "Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування" є практичне оволодіння іноземною мовою на базі професійно-орієнтованого навчання в обсязі тематики, яка визначена даною програмою.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- практичне оволодіння термінологічною та загальномовною лексикою;
- набуття навичок читання та усного і письмового перекладу оригінальних текстів загальнонаукового спрямування та науково-технічних текстів за фахом;
- вміння розуміти іноземну мову як при безпосередньому спілкуванні, так і у аудіо запису;
- вміння вести бесіду у межах вивченої тематики.

У результаті вивчення даної навчальної дисципліни студент повинен:

Знати:

- основну термінологію з фаху;
- основні граматичні та лексичні особливості перекладу технічної літератури за фахом;
- основні правила роботи з науково-технічною літературою;
- словотвірні морфемні та моделі, особливо в галузі термінотворення;
- основні граматичні явища, співвідношення їх форм та значень;
- мовні кліше, характерні для науково-технічної літератури.

Вміти:

- читати і розуміти оригінальну літературу, у тому числі літературу з фаху, з метою отримання необхідної інформації;
- брати участь у бесіді-обговоренні;
- розуміти іноземну мову на слух на основі вивченого матеріалу;

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Іноземна мова"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.04 – 01-2016
		Стор. 4 із 11	

– робити повідомлення з суспільно-політичної тематики та тематики, яка визначена даною програмою;

– передавати в усній та письмовій формі здобуту при читанні інформацію як рідною, так і іноземною мовою;

– розпізнавати граматичні явища і співвідносити їх форму із значенням при роботі з текстами.

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з чотирьох навчальних модулів, а саме:

– навчального модуля №1 «Екологія та екосистеми. Біосфера. Населення Землі. Проблеми виживання.»

– навчального модуля №2 «Геоєкологія. Загальні проблеми забруднення. Техноєкологія. Забруднення від промисловості»

– навчального модуля №3 «Екологічні проблеми України. Екологічні катастрофи»

– навчального модуля №4 «Техногенні катастрофи. Чорнобиль. Моніторинг довкілля», кожен з яких є логічно завершеною, відносно самостійною, цілісною частиною навчальної дисципліни, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

Навчальна дисципліна «Іноземна мова» базується на знаннях таких дисциплін, як: «Вступ до фаху», «Вища математика», «Хімія», «Фізика», «Біологія», «Психологія ділового спілкування», «Історія української культури», «Основи ресурсозбереження», «Біогеохімія» та інших.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Модуль №1 "Екологія та екосистеми. Біосфера. Населення Землі. Проблеми виживання"

Тема 2.1.1. Освіта в Україні.

Система загальної та вищої освіти в Україні. Тестування та правила вступу до вищих навчальних закладів. Типи вищих навчальних закладів України. Технічні вищі навчальні заклади: напрями підготовки.

Тема 2.1.2. Національний авіаційний університет. Історія університету.

Національний авіаційний університет як провідний вищий навчальний заклад України. Напрями підготовки фахівців. Структура університету: інститути. Історія університету.

Тема 2.1.3. Освіта у Великобританії та США.

Системи загальної та вищої освіти у Великобританії та США. Види вищих навчальних закладів обох країн. Подібності та відмінності між вищою освітою цих країн та України.

Тема 2.1.4. Екологія та екосистеми.

Поняття екології та його походження. Сфера вивчення екології. Екосистеми та їх класифікація. Біотичні та абіотичні складові екосистеми. Види живих організмів: продуценти, консументи, редуценти.

Тема 2.1.5. Глобальна екосистема.

Поняття глобальної екосистеми. Зародження та розвиток життя на Землі. Перші форми життя. Фотосинтез. Наземні та водні екосистеми.

Тема 2.1.6. Біосфера.

Біосфера як глобальна екосистема. Поняття біосфери та вчення В.І. Вернадського. Міграція хімічних елементів в біосфері. Екологія як наука.

Тема 2.1.7. Методи захисту біосфери.

Екологія як наука. Основні цілі сучасної екології. Ноосфера.

Тема 2.1.8. Населення Землі.

Рациональне використання природних ресурсів. Проблеми перенаселення Землі. Проблеми виживання. Демографічне забруднення.

Тема 2.1.9. Природа та суспільство.

Використання невідновних природних ресурсів. Цілеспрямована взаємодія усіх країн світу: скоординовані плани розвитку для вирішення глобальних екологічних проблем.

Тема 2.1.10. Людина та навколишнє середовище.

Людський прогрес: інтенсивне дослідження ядерної та сонячної енергії, дослідження космосу. Сучасні екологічні дослідження.

Тема 2.1.11. Вплив людської діяльності на довкілля.

Перетворення неконтрольованого впливу людини на цілеспрямовану взаємодію з природою. Шляхи компенсування шкідливої людської діяльності.

Тема 2.1.12. Екологічна освіта.

Всесвітні екологічні організації. Завдання та функції екологічних організацій. Екологічна освіта в вищих навчальних закладах України. Екологічні проекти для школярів та студентів.

2.2. Модуль №2 „Геоєкологія. Загальні проблеми забруднення. Техноєкологія. Забруднення від промисловості”

Тема 2.2.1. Геоєкологія.

Поняття геоєкології. Геоєкологія як наука. Геологічне середовище: літосфера, гідросфера, атмосфера.

Тема 2.2.2. Загальні проблеми забруднення.

Проблеми функціонування екосистем. Питання збереження взаємозв'язку та виживання видів рослинного та тваринного світу.

Тема 2.2.3. Різновиди забруднень.

Забруднення, що піддаються біологічному розпаду. Забруднення, що не розпадаються. Професійні захворювання та причини їх виникнення.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Іноземна мова"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.04 – 01-2016
		Стор. 6 із 11	

Тема 2.2.4. Забруднення води.

Наслідки накопичення хлору у морській воді. Забруднення прісноводних водних ресурсів. Проблеми з питною водою.

Тема 2.2.5. Забруднення повітря.

Стандарти якості повітря. Забруднення повітря у промислових регіонах та великих містах. Забруднення повітря усередині приміщень.

Тема 2.2.6. Забруднення ґрунтів.

Чинники забруднення ґрунтів промислових регіонів та земель сільськогосподарського призначення. Наслідки урбанізації. Нераціональне використання ґрунтів.

Тема 2.2.7. Техноекологія.

Негативний вплив на довкілля, викликаний добуванням та використанням енергоресурсів. Вплив транспортної системи. Вплив рекреаційної діяльності людини на довкілля.

Тема 2.2.8. Забруднення відходами промисловості.

Промислова революція та її наслідки. Забруднення ґрунтів, водних ресурсів, повітря промисловими відходами.

Тема 2.2.9. Забруднення від нафти.

Наслідки розливів сирової та переробленої нафти для флори та фауни морських акваторій на планеті.

Тема 2.2.10. Забруднення від літаків та космічної техніки.

Забруднення води через діяльність аеропортів. Забруднення повітря внаслідок викидів від літаків. Шумове забруднення від літаків.

Тема 2.2.11. Моніторинг навколишнього середовища.

Промисловий контроль та моніторинг навколишнього середовища. Види моніторингу промислових, сільськогосподарських виробництв. Методи виявлення та запобігання шкідливим впливам на навколишнє середовище.

Тема 2.2.12. Екологічний моніторинг.

Екологічний моніторинг сучасних розвинених країн. Роль та функції екологів та аналітиків в сучасному суспільстві.

2.3. Модуль №3 „Екологічні проблеми України. Екологічні катастрофи”

Тема 2.3.1. Природні умови.

Географічне положення України в Європі, кліматичні умови. Ландшафт України: низини, височини, гори. Водні ресурси: річки, озера, моря. Стан природних ресурсів України.

Тема 2.3.2. Причини забруднення.

Промислове виробництво та наслідки виробничої діяльності людини в двадцять першому столітті. Забруднення виробничими відходами довкілля.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Іноземна мова"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.04 – 01-2016
		Стор. 7 із 11	

Тема 2.3.3. Україна: проблеми забруднення.

Різновиди забруднення. Наслідки забруднення орних земель, земель міського використання. Забруднення водних джерел. Забруднення повітря.

Тема 2.3.4. Шумове забруднення в Україні.

Різновиди шумового забруднення. Проблеми шумового забруднення від різних видів транспорту та промисловості. Ритми життя сучасних міст.

Тема 2.3.5. Генетичне забруднення.

Сучасна наука та генна інженерія. Радіація. Наслідки радіаційного забруднення довкілля. Сучасні продукти харчування та ГМО.

Тема 2.3.6. Заповідники та національні парки України.

Характеристика заповідників в Україні. Розвиток мережі національних парків. Перспективи розвитку рекреаційної інфраструктури.

Тема 2.3.7. Транспортна система.

Транспортні засоби в Україні. Автомобільні магістралі та залізничні шляхи. Річковий транспорт. Вплив транспортної системи на довкілля.

Тема 2.3.8. Забруднення повітря в Україні.

Причини, рівень забруднення повітря. Гірничодобувні та металургійні підприємства. Вплив забрудненого повітря на довкілля та людину.

Тема 2.3.9. Водні ресурси України.

Характеристика водних ресурсів України. Основні напрямки раціонального використання водних ресурсів. Проблеми посушливих регіонів України.

Тема 2.3.10. Екологічні катастрофи.

Визначення терміну «екологічна катастрофа». Причини екологічних катастроф. Нагальні та віддалені наслідки екологічних катастроф.

Тема 2.3.11. Парниковий ефект та глобальне потепління.

Причини виникнення парникового ефекту, порушення балансу екосистем. Вплив парникового ефекту на здоров'я. Глобальне потепління.

Тема 2.3.12. Наслідки глобального потепління.

Дослідження проблем глобального потепління та виживання людства. Зміни кліматичних умов. Наслідки зміни температурних коливань.

2.4. Модуль №4 „Техногенні катастрофи. Чорнобиль. Моніторинг довкілля”

Тема 2.4.1. Техногенні катастрофи.

Техногенні катастрофи. Промислові катастрофи. Авіакатастрофи. Аварії на шахтах. Залізничні катастрофи. Корабельні аварії. Радіаційні аварії.

Тема 2.4.2. Техногенні катастрофи й Україна.

Роль людського фактора в техногенних катастрофах. Великі міста та промислові регіони – особлива зона ризику.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Іноземна мова"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.04 – 01-2016
		Стор. 8 із 11	

Тема 2.4.3. Згоряння.

Види та причини згорання. Природні чинники згорання. Людський фактор у боротьбі з загоранням. Моніторинг міст та природних ресурсів.

Тема 2.4.4. Чорнобиль.

Історія катастрофи на ЧАЕС. Вплив Чорнобильської катастрофи на довкілля та здоров'я людей. Заходи із відновлення природного фонду.

Тема 2.4.5. Радіація.

Відкриття атомної енергії. Позитивні та негативні наслідки використання атомної енергії. Радіаційне забруднення. Шляхи розповсюдження радіації.

Тема 2.4.6. Екологічне право.

Екологічне право як предмет. Методи, принципи та система екологічного права. Екологічні права та обов'язки громадян сучасного суспільства.

Тема 2.4.7. Бізнес та довкілля.

Соціальна відповідальність бізнесу. Роль екологічної освіти для суспільства та керівників організацій та підприємств. Екологічний менеджмент.

Тема 2.4.8. Екологія, авіація та космос.

Сучасна авіація. Розвиток та використання космічних технологій для моніторингу довкілля Землі. Основні екологічні проблеми.

Тема 2.4.9. Моніторинг довкілля.

Поняття екологічного та біологічного моніторингу. Три рівні екологічного моніторингу природного середовища: глобальний, регіональний і локальний.

Тема 2.4.10. Методи вимірювання параметрів навколишнього середовища.

Різновиди методів вимірювання параметрів навколишнього середовища. Застосування інформаційних технологій для обробки даних вимірювань.

Тема 2.4.11. Методи контролю за забрудненням.

Переробка та повторне використання відходів. Зменшення викидів від автомобільного транспорту. Методи біологічного контролю у сільському господарстві. Контроль за використанням шкідливих речовин.

Тема 2.4.12. Види контролю за викидами.

Різновиди викидів. Наслідки викидів в атмосферу, в водні джерела та ґрунти. Види контролю за викидами.

Тема 2.4.13. Моя спеціальність.

Актуальність моніторингу довкілля. Галузі використання. Академічні дисципліни. Професійна та мовна компетентність. Знання, вміння та навички.

	Система менеджменту якості. Навчальна програма навчальної дисципліни "Іноземна мова"	Шифр документа	СМЯ НАУ НП 12.01.04 – 01-2016
		Стор. 9 із 11	

3. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

3.1. Основні рекомендовані джерела

- 3.1.1. Захарчук Н.В., Іщенко Л.Й., Глушаниця Н.В. “Modern Ecological Issues” Збірка матеріалів. – К.: НАУ, 2010. – 149 с.
- 3.1.2. Davydova N., Nikitchenko I. English for Natural Sciences.– К.,2004 – 407 с.
- 3.1.3. Іщенко Л.Й., Коваленко О.О., Тарнавська Т.В., Глушаниця Н.В. “Ecological Situation Today” Посібник. К.:НАУ, 2006. – 108 с.
- 3.1.4. Снопченко В.І. Biosphere. Man and Environment. Посібник.– К.:НАУ, 2005 – 106 с.
- 3.1.5. Шостак О.Г., Ковалинська І.В. Англійська мова. Екологія. Посібник. К.:НАУ, 2007–124с.

3.2. Додаткові рекомендовані джерела

- 3.2.1. Голіцинський Ю. Граматика. Збірник вправ. – К., 2004.
- 3.2.2. Коваленко О.О., Конопляник Л.М. Англійська мова: Метод. розробка для студентів 1 курсу всіх спеціальностей ІЕД. – К.: НАУ, 2003.
- 3.2.3. Товкач Е.М. “Екологія. Проблеми забруднення.” Метод.розробка. – К.:НАУ, 2003
- 3.2.4. Завгородняя В.Л. «Природа и человек» – Москва – 1997
- 3.2.5. Учитесь читать литературу по специальности: Пособие по немецкому языку для студентов авиационных специальностей. Составители: Е.Н. Дубнова-Кольварская, А.М.Филимонов, Р.И. Котов и др. – М.: Высш. шк. 1986. – 112с.
- 3.2.6. Німецько-українсько-російський словник. Упорядники: Е.І.Лисенко, М.І.Корольова та ін. Київ, “Освіта” 1991. – 250с.
- 3.2.7. Кашнер А.И. перевод немецкой научно-технической литературы. – М. : Высш.шк., 1976. – 275с.
- 3.2.8. Романенко Е.Н., Ситникова А.В. Метод. указания и задания по грамматике для студ. 1-2 курсов всех специальностей. – К.: НАУ, 1996. – 40 с.
- 3.2.9. Німецька мова для студентів технічних спеціальностей. Навчальний посібник. Київ, Видавництво «НАУ-друк», 2009. – 104 с.
- 3.2.10. Коржавин А.В. Практический курс французского языка для технических вузов. М: Высш. школа, 2008. – 372 с.
- 3.2.11. Гак В.Г., Ганшина К.А. Новый французско-русский словарь. – М.: Русский язык-Медиа, 2008. – 1160 с.

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				